

(วิธีดำเนินการวิจัย)

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสำรวจความต้องการสื่อการสอนของครูประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ปทุมธานี และสมุทรปราการ" นี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำนวน 138 คน รวมทั้ง 272 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 143 โรงเรียนเป็นโรงเรียนในเมือง 72 โรงเรียน และโรงเรียนชนบท 71 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครพนม ปทุมธานี และสมุทรปราการทั้งสิ้น 462 โรงเรียน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏรายชื่อดังต่อไปนี้

โรงเรียนในเมือง

จังหวัดนครพนม

1. มีหทัยราษฎร์บำรุง
2. วัดผาง
3. วัดแจ้งศิริสัมพันธ์
4. วัดท่าหนักใต้
5. ชุมชนวัดสมรโกฏิ
6. วัดแดง
7. วัดโชติการาม
8. ชุมชนวัดไทรม้า
9. วัดศึก
10. วัดพุทธปรางค์ปราโมทย์
11. วัดอมฤต

โรงเรียนในชนบท

จังหวัดนครพนม

1. ท่าทรายประชาอุปถัมภ์
2. ประชาอุปถัมภ์
3. วัดปลายคลองขุนศรี
4. ชุมชนวัดราษฎร์นิยม
5. วัดลากค้อน
6. บ้านราษฎร์นิยม
7. คีมาอุปถัมภ์
8. วัดสโมสร
9. บ้านคลองหนึ่ง
10. บ้านหนองเพรางาย
11. วัดเพรางาย

12. วัดบางระโห่ง
13. วัดประชารังสรรค์
14. วัดแกใน
15. วัดปราสาท
16. วัดโบสถ์คอนพรหม
17. บ้านคลองฝรั่ง
18. วัดคลองตากคล้าย
19. วัดมะสังมิตรภาพที่ 55
20. วัดไทรใหญ่
21. สุเหร่ามะสัง

จังหวัดปทุมธานี

22. วัดชินวราราม
23. วัดบางนางบุญ
24. วัดมะขาม
25. วัดโบสถ์
26. วัดโพธิ์เลื่อน
27. วัดบางเคื่อ
28. วัดฉาง
29. วัดโคก
30. วัดคลองชัน
31. วัดกลางคลองดี
32. วัดประทุมราษฎร์
33. วัดัญจทายิกาวาส
34. วัดแจ้งสำห็น
35. วัดเกตุประภา

12. ล้อมกุลวัฒนา
13. วัดเสนีวงศ์
14. วัดศรีประวัติ
15. วัดใหม่ผดุงเขต
16. วัดสุนทร
17. วัดอุบลวนาราม

จังหวัดปทุมธานี

18. วัดเทียนถวาย
19. วัดบางตะไนย์
20. วัดบางคูวัด
21. ชุมชนวัดเสด็จ
22. วัดเปรมประชากร
23. วัดโพธิ์ท่า
24. วัดราษฎร์รัทธาทำ
25. วัดบางพูน
26. วัดบางกะดี
27. บางคูฤ์ทอง
28. ชจรทรัพย์อำรุง
29. วัดสังลาน
30. วัดนาง
31. สุลักษณ์ะ
32. ชจรเนติยุทธ
33. วัดสมุทราภรณ์บำรุง
34. กลางคลองลียบ
35. วัดศพิศ

36. วัดราชบูรณะรัชมหาราม
37. ชุมชนเลิศพินิจพิทยาคม
38. สหราชบุรีบำรุง
39. เจริญศึกษา
40. วัดคอนใหญ่
41. วัดสุวรรณ
42. วัดลานนา
43. ชุมชนวัดท่าเลทอง
44. วัดพิรุณศาสตร์
45. คลองสอง
46. คลองหลวง
47. วัดกลางชุม
- จังหวัดสมุทรปราการ
48. วัดไตรสามัคคี
49. พระสมุทรเจดีย์
50. วัดบางกวน
51. นาคคือนุสรณ์
52. คลองมหาวงศ์
53. วัดแพรษา
54. วัดไตรมิตรวราราม
55. คลองสองพี่น้อง
56. วัดคลองพระราม
57. วัดสุขกร
58. วัดราชบุรีโพธิ์ทอง

36. วัดมงคลรัตน
37. วัดนิเทศน์
38. วัดโสภณาราม
39. รามราชบุรีสามัคคี
40. รามจิตรประสาธ
41. รามใจประสิทธิ์
42. วัดสิริจันทาราม
43. วัดหัตถสารเกษกร
44. วัดมงคลพุทธาราม
45. วัดสว่างภพ
46. เจริญศึกษา
47. วัดผลาหาร
48. วัดมูลเหล็ก
49. วัดพืชมิตร
50. คุณหญิงสัมพันธ์
- จังหวัดสมุทรปราการ
51. วัดกุสุมา
52. มหาภาพระจากทอง
53. คลองใหม่
54. คลองหลวงศุภนัย
55. วัดคำทรู
56. คลองกะอ่อม
57. คลองทะเล
58. บ้านแหลมใหญ่

59. คลองแสนสุข	59. คลองเสาชิง
60. บ้านคลองหลวง	60. บ้านขุนสมุทร
61. วัดใหญ่	61. วัดคลองเต้
62. คลองบางปิ้ง	62. วัดลาคหาวาย
63. วัดบางนางเกรง	63. ก่อสร้างคลองค่าน
64. วัดบางบ่อ	64. สุเหร่าคลองใหม่
65. คลองกันยา	65. คลองเปรี้ง
66. วัดมงคลโคธาวาส	66. วัดกาหลง
67. วัดสร้างโตก	67. ธรรมศรีสุวรรณดิษฐ์
68. บ้านทองคูง	68. วัดบางนางเพ็ง
69. เฉลิมมณีฉายวิทยาคาร	69. วัดเกาะแก้ว
70. ปากคลองชากใหญ่	70. วัดเปรี้งราษฎร์บำรุง
71. คลองสะบักจาก	71. คลองนาเกลือน้อย
72. คลองหลุมลึก	

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เข้าพบและสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษา
 จังหวัดปทุมธานี หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอคลองหลวง
 และอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมือง
 สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมือง
 นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งหมค 6 ท่าน รวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
 วิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 278 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม รวม 2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์

1 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 : เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระยะเวลาที่ทำการสอน วุฒิสูงสุด และประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยการให้เติมคำในช่องว่าง และชี้คเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ต้องการ มีทั้งหมด 6 ข้อ

ตอนที่ 2 : เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการได้มา การผลิตและการใช้สื่อการสอน เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ โดยใส่หมายเลขเรียงตามลำดับที่ต้องการ 3 ข้อ และแบบชี้คเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ต้องการ 2 ข้อ รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 3 : เกี่ยวกับความต้องการสื่อการสอนและมีปัญหาอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น

ก. ความต้องการในด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน 14 ข้อ

ข. ความต้องการในการปรับปรุงสื่อการสอน 15 ข้อ

ค. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน 15 ข้อ

2. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 : สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิสูงสุด จำนวนปีที่ทำการสอน จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการสอน โดยการให้เติมคำในช่องว่าง และชี้คเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ต้องการ มีทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 2 : เกี่ยวกับสื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน ให้เลือกตอบโดยชี้คเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างว่ามีสื่อการสอนตามรายชื่อที่กำหนดไว้จำนวน 36 ชนิด หรือไม่มี และให้เติมจำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในช่องจำนวน

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นในฐานะผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนและการขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ชี้คเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ต้องการและเติมคำในช่องว่าง

มีทั้งหมด 5 ข้อ ข้อ 1 แบ่งออกเป็น 6 ข้อย่อย

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 : รายละเอียดส่วนตัวเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิ ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอน

ตอนที่ 2 : เป็นคำถามให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องประโยชน์ของสื่อการสอน การจัดการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน และแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอน

การทดสอบแบบสอบถาม

ในการทดสอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปทดสอบกับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิมมานรดี อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน และสำหรับแบบสอบถามของครูใหญ่ หรือ ผู้ช่วยครูใหญ่นั้น นำไปทดสอบกับนิสิตปริญญาโทภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน

หลังจากได้แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาและตัดข้อความบางข้อที่คลุมเครือหรือไม่ชัดเจนออก

การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามนั้น ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในการจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนั้น ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 15 ธันวาคม 2523-15 มกราคม 2524

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้แยกแบบสอบถามออกตามประเภทโรงเรียนและเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ออกมาวิเคราะห์ โดยแยกวิเคราะห์ฉบับของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และของครูใหญ่ ตามลำดับ และนำเสนอในรูปแบบตาราง แบบสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้วิธีรวบรวมความคิดเห็นและเขียนเป็นความเรียง รายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 : ของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่จำแนกตามประเภทโรงเรียนและบางข้อรวมทุกโรงเรียน นำเสนอในรูปแบบตาราง โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 : 2.1 แบบสอบถามครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในการได้มา การผลิตและการใช้สื่อการสอน ที่เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และให้ใส่หมายเลขความถี่ปฏิบัติจริงนั้นมีวิธีหาดังนี้

- ก. รวมลำดับความถี่ในแต่ละข้อ
- ข. ให้นำน้ำหนักกับลำดับความถี่ เช่น สมมุติมี 5 ข้อ ให้นำน้ำหนักดังนี้

ลำดับที่ :	1	2	3	4	5
น้ำหนัก :	5	4	3	2	1
- ค. คำนำน้ำหนักคูณกับจำนวนความถี่ของลำดับ ได้เป็นค่าความสำคัญ
- ง. รวมความถี่
- จ. รวมค่าความสำคัญ
- ฉ. จัดลำดับความสำคัญ

สำหรับข้อที่ให้เลือกตอบได้เพียงข้อเดียวโดยการกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ต้องการนั้น วิเคราะห์ข้อมูลเหมือนตอนที่ 1

2.2 แบบสอบถามของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ เกี่ยวกับสื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ เหมือนตอนที่ 1

ตอนที่ 3 : 3.1 แบบสอบถามครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับความต้องการสื่อการสอนและปัญหาอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีวิเคราะห์ดังนี้

ก. หากค่าความถี่ของข้อรายการด้วยการให้นำหนักดังนี้

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
น้ำหนัก :	5	4	3	2	1

- ข. รวมผลสัมฤทธิ์ที่ได้แต่ละรายการทั้ง 5 ข้อ เป็นค่าน้ำหนักการประเมินแต่ละรายการ
- ค. จัดอันดับค่าน้ำหนักของแต่ละรายการ
- ง. เมื่อได้น้ำหนักแล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของทุกข้อย่อย
- จ. เสนอข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.6 - 5.0	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.6 - 4.5	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.6 - 3.5	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.6 - 2.5	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	0.6 - 1.5	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.2 แบบสอบถามของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ เกี่ยวกับความคิดเห็นในฐานะผู้บริหาร ข้อ 1-3 วิเคราะห์ข้อมูลเหมือนตอนที่ 1 ข้อ 4-5 เขียนเป็นความเรียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณระยะ จากสูตร

$$\text{ร้อยละจากรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำทอม จากสูตร ¹

$$\bar{X} = \frac{\sum Fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำทอม
 F = ความถี่ของคะแนน
 X = ค่าน้ำหนักคำทอมเป็น 5 4 3 2 และ 1
 N = จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ² จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum Fx^2}{n} - \left[\frac{\sum Fx}{n}\right]^2}$$

S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 N = จำนวนตัวอย่างประชากร
 X = คะแนนดิบ
 F = จำนวนผู้ตอบในแต่ละช่อง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประคอง กรวรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 2 (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 41.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.